

לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא

כידוע – אמר רבי יسرائيل מאיר הכהן מראצ'ו ביגול בה"ס פיעט "

- נשמהו של כל יהודי היא חלק אלוה ממעל. היהודי נושא את שם ה' - "ישראל" לפיכך חובה עליו לחיות את חייו שיהינו כולם קדושים לה' יתברך ולתורתו. אויל לו לאדם שمبזבזו את חייו בברbold ותמה ותמלת אה' צחון לזרען

על כן מצוה התורה: "לא תשא את שם ה' אלקיך" – שבקרבן
- "לשווא..."

כִּי בְּדָבֵר אֲשֶׁר זַהוּ עֲלֵיכֶם.

יעו"ש צפירותי שפי זו כרישטו, וכת"ל
בש מריו צפנתהן די חצינו וגנו,
כרי שפי זו מלפני מחתנה, ויל' כביהור
זא, דצלהמת כלאריס הצעו לכרם ליטרלן
ברנד יותר מהאר כריש, ורק צלח מלחך
ליזוס נפקק זמסס לפוטל, וכקבי' נפרע
מכס מל כל צמץ כנד מוץ צין מל מז'
שברטו כנער וצין מל קזנרים שחצצן לברע
ולג' כרענו עדין [כי כלע גנכליס מחתנה
דעט כקבי' מילרכט למפעט כוותיחן צחום'
[קויזון דע ל"ט], וכינס מה צנער עטז צפועל

א-ב. וַיִּשְׁעֻן מִרְפָּהִים.¹ קָבֵב מִכְּנָה כְּמוֹקָדֶם יְיַסְׁדָּק
זֶה כִּי לֹא שְׁקָקִיס קְדוּשָׁ פָּסָק שְׁלֵפָיו שְׁלֵמָה צְבוּן מִדְנָה
סְנִי, וּמְלִילָה כְּבוֹד מֶלֶךְ חֲזָקָה (מְכָדוֹן ק'כ') חֲצָבָה
מִקְלָגָה כְּטוּבָה לְכָקִים סְמִיחָה, שְׁלֵכוֹת יְיַסְׁדָּק כְּבוֹד
וּמִקְוָה נְדוּרָה לְחוֹרָב לְשָׁלָם לְמִזְבֵּחַ וּלְמִתְהָווִים וּלְוָסִים כְּגַרְיעָה
וְכָס יְמִינָה וּמַלְפִים מִתְּוִי יְגָעוּ צְיוּן יְמָלוֹן מִדְנָה סְנִי, לֹא
נְבָגַשׂ סְמָךְ גָּלָעָה כִּי לְמִלְּפָרָס דְּכָרִי תְּחַפֵּשׂ קְתָמָה כְּבָבוֹעָה
כְּהַמְּמוֹן צִוָּס כְּחָבֵר צְבוֹן וּנוֹרָא כְּגִיטָּה וּמִזְבֵּחַ וּלְחַזְקָק
וּחַזְוקָן) וּמִמְּתוֹא שְׁמִיטָה וּלְחַנְןָן יְיַסְׁדָּק וּמִתְּחַזְקָק
וּתְקַתְּבָה לְהַמְּלִיכָה מִזְרָח כְּבָחוֹת לְכָהִיט פְּנַיְן תְּלַגְּרָט.² מִזְרָח
וְלֹאֶתְבָּא כְּמִתְּלָא עַד חֲמָמוֹן וְגַוּמוֹן מְהֻנָּר סְנִי וְכָלָמָד כְּבָרָה
כְּצִוָּג שְׁלֵפָיו צְבוּן מִדְנָה סְנִי.³ מִזְרָח צְלִיאֵד לְמִתְּסִיבָה כְּמַעַן
וַיִּמְנוּ בְּמַהְכָר כְּלָמָד מִן כְּבוֹד כְּדָבָר יְיַסְׁדָּק כְּמִקְמָס כְּיַלְמָס חָנוּ
אַחֲן כְּוֹתָה כְּכָהָוג כְּבוֹד נְמִקְדִּשָּׁה ב' מְגִוִּוִּים כְּסָמִיקִי
כְּכָבִנָה לְקָבָנָה כְּתוּבָה שְׁמִיחָה וְתַמְלָאתָה נְהָרָה כ' נְמִחָלָם מְלָחָם
בְּרוּךְ הוּא הַמְּבָרָךְ וְהַמְּבָרָךְ וְהַמְּבָרָךְ וְהַמְּבָרָךְ וְהַמְּבָרָךְ

הפלטה והטבך כי אין דבר תורה מתקיימים כלל כמו
שנפטרו ממו וממש טהור ב⌘נבר, ונגנץ זה חלום ויתנו
כחן ר' פ"ן שפלות ומוכן ב⌘נבר שאל' דוחס מילוי.
וישן ג' כה' חמיה ייטח מכוסים בכתיבורים נג' נס'
הנmiss לם טרכו כד נגיד שמיליכס היה בכתוב (ימין' כ')
וחארה הול' רבידים (כתרת ס"ג). מלה' יונונדו מוד ויתהו
אך לא' וופכיו פוטס א' לא', ונגנץ זה חלום ויתן סס'
טראלן פנק ימוד שנטעו טעם ייחד כלו' מה, וכן מתח
כס להווטס מוקלט כתוב:

בנסך כהרכ' כי במלחת כל מנג' מפקדי צבונת, ולב
המלך כי כל מקום שצרכינ' כי לוחות ודקוק לווען פון וווק
ווומן מד גנד דימוט טווע מליכ' דלציג (מקט י"מ ו'ז')
וואר כהרכ' לדס כי מות וווע' ודרטו זיל' (פנת פ"ג) וווע'
וומש ק' חיל' וווקדץ צבונת' נטע' מסך כהרכ' סטהלה
כהרכ' וויטס כהרכ', וויז' מא פוליטוי זטמי פאנ' כי
טהרגוטי על קלה' ממיסכתה פא'ס' זקנוני' גטמאן' ווותויו
זיל' (פנת פ"ח) לויומייניס נא' וווע' וויהלא' כי גע' פונט
סבנטוב' מהו' נאכטמיט גודל' ווונדו' או' טווע' ככטונ' וויסטו
פאליטים, גע' געל' פוזדער' מקום טממו' נטע' טהיל' כי גע' געל'
זקנוי' קודס מהגוטס, געל' מבחן למד' נטע' מונחינה פיעין
ויס' כה' טמיט טודטו' ק' גאנטו'ו זיל' (סבדוין ק'ו') נספסק
(טעל' י"ז ח') ווולטס טס' פראל' גרפיטיס גלפיון וויס' טע'
ווע' מוכ' נכטו' מונחיכ' או' וככינו' טלאס' פאנז' טגוז' זטטל'
וואז'ה (ז') וווע' פאנז' זטטל' זטטל' זטטל' זטטל' זטטל'

כִּי הַמְחִינָה וְאֹורֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נִדְגַּה יוֹם וְלִילָה

ס' 138-139 (4)

כדים בלי מים [כמישל של רבי עקיבא לפפום בן יהודה בברכות ס"א, ב' ג' על כן יזכרם נהגה יומם ולילה" בלי הפסק, שמאחר שהוא מקור החיים שלנו אי אפשר להפסיק אפילו רגע אחת מלעוסוק בה תמיד, ואיפלו מי שנוהג כמדת ר' ישמעאל שעוסק בדרך ארץ אסור לו לבטל לרוגע מן התורה, כמש"כ הגפה"^ח שער א' פרק ח' שגם בעת עסק בפרנמה ציריך להרהור במחשבתו בדברי תורה].

נראה לפреш המשך התפלה, כי מתחלה
אנו אומרים "על כן ה' אלקינו
בשבכנו ובקומו נשיח בחקיך", וזה קאי
על מצות תלמוד תורה, ומצד מצות
תלמוד תורה סגי בילימוד בשבכנו
ובקומו, וכן נפסק בשוריע יו"ד סי' רמ"ז
סעיף א' דבשעת הדחק אפללו לא קרא
אלא קיש שחרית וערבית יצא מצות
תלמוד תורה. ועכשו מוסיפים "כי אם
חינו ואורך ימינו" שאף שמצד המוצה
סגי "בשבכנו ובקומו" מ"מ התורה היא
היא עצם החווית שלנו, ובলעודה הרי אנו

שתהיה האהבה שבין איש לרעהו בעומק הלב, ושלא יהיה בלב שמי טינה ומחשבה לא טובה על הזולות. אלא אך רוק כבוד וחיבת

ובעביד עברי כתיב (ויקרא כה מג): "לא תרדת בו בפרק ויראת מלאקיך",
ופירש": "אל תאמור החם לי את הocus והוא אין צריך לו וכו', שמא תאמר אין מכיר
בדבר אם לצורך אם לאו, ואומר אני לו שהוא לצורך, הרי הדבר הזה מסור לב,
לך נאמר ויראת מלאקיך".

איסור עבודה פרך בעבד עברי אינו איסור על עבודה קשה, אלא איסור על עבודה מיותרת שאין האדון זוקק לה, שיש בכך ממשום זלזול בכבוד העבד העברי. וסבירוורן כאן חידוש, שעופף, שאין העבד יודע כלל כי עבודה זו היא אך לモתר, אלא סבור הוא כי האדון צריך לכוס חמה, וגם לא ידע לעולם כי החיים טרחת, ומחשבה זו היא רק בלבו של האדון בלבד, ואין אדם יודע מכך, מ"מ הזירה התורה על כך ועל זה נאמר "זיראת מלאקיך".

וטעמא דAMILתא, דכיון שהאדון בלבו פנימה יודע שאין הוא צריך לעובדה זו, הרי הוא מזולע בעבדו בלבו, ואף דבר זה אסורה תורה, כי חייב האדון לכבד את עבדו העברי ולהחשיבו אף בתוככי לבו.

וכן אנו מוצאים בפרשת המרגלים: "במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים ימים יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה" (במדבר יד לד), כלומר נגends כל יום שתרטו את הארץ ישאו את עונת שנה במדבר, ולכאורה תמורה, וכי הליכתם בארץ הייתה העונה אשר נענשו עליו, והלא העון היה דבתם הרעה אשר הוציאו על הארץ, ומה עניין זה למשך הזמן אשר فهو בארץ.

וננה עונש זה של יום לשנה היה מודך ושהול, שהרי אמרו חז"ל (הובא ברש"י במדבר יג כה) שארץ ישראל מהלך ד' מאות פרסה על ד' מאות פרסה והוא ציריכים לילך שמנונים יום, אלא שגלי וידוע לפני הקב"ה שינזoor עליהם יום לשנה ולכך קידר לפניהם את הדריך, מבואר שכל יום נוסף שהיו הולכים בא"י היה גורם להוספת שנה על עונשם, והעצה למנוע מהם להיות במדבר יותר מארבעים שנה הייתה רק בדרך נס, לקצץ לפניהם את הדריך, אבל להעניןם בפחות מיום לשנה הוא בלתי אפשרי, ודבר זה אומר דרשני, הרי חטא זה של הועצת הדיבבה לא גדל על ידי ריבוי ההליכה.

ולמדים אנו מכאן שחטא לשון הרע של המרגלים לא היה רק הדיבור והזאת הדיבה, אלא עיקר החטא היה בראיה וההסתכלות שלהם על ארץ ישראל, המבט המעוות והשלילי [קדוע "אופלערגען פאלש"] והראיה הרעה על ארץ ישראל הם היו שורש החטא, וא"כ כל יום שבחנו את הארץ במבט כזה הגדיל את החטא, וע"כ נגענו לפי הימים שהלכו בארץ. כי ריבוי הזמן היה גם ריבוי החטא.

ומובן לפ"ז שם הינו הולכים שmonths יומם היה חטא months יומם, והעונש של יומם לשנה היה שmonths שנה, ולכן ד' קידר לפניים את הדרך.

מבחן הילך רשות החטא – מבחן אחד במשפטו הניתן ל הנאשם. המבחן שצנין הוא בכל לשון הרע, שורש החטא הוא ההסתכלות והראייה הרעה. המבחן

וְנִן מַקּוֹבָלֵנוּ שָׁאֵן מִצּוֹת כְּבוֹד אֶבֶן מַתְקִיָּת כְּהַלְכָה, אֶלָּא אֵם כֵּן מַעֲרִיךְ הַבָּן
אֶת אָבִיו וּמַעֲרִיכֹו מָאֵד, וְחַיֵּב הַבָּן לְמִצּוֹא בְּאָבִיו תְּכוּנֹת וּמְעוּלֹת שְׁבַחַן הָוּא מַצְטִיעִין
יְוַתֵּר מִכָּל אֶחָד זָוְלָתוֹ, וְהַרְחִיו בְּהַן גָּדוֹל הַדָּוָר [וְנִן נְהָג אַמָּוֹר זֶצְ"ל], כִּי אֵם לָא
יַעֲרִיכָנו בְּלִבְוֹ וְאֵין מַחְשִׁיבָו בְּמַעֲמִיקִי נְפָשָׁו, כִּי אָז אֲפִילוּ הוּא מַאֲכִילוּ וּמַשְׁקָהוּ וּקְם
לְפָנָיו וּרְצָע לְפָנָיו, לֹא קִים מִצּוֹת כְּבוֹד אֶבֶן כָּל עַיְקָר].

ס (7)

וְאֵך מִצּוֹת כְּבוֹד חַבְירָוּ כֵן, וּכְמוּ שָׁאָמַרְוּ (אֶבֶת פ"ד מ"ב): "יְהִי כְּבוֹד חַבְירָךְ כְּמוֹרָא
רַבָּךְ", וְהָוָא כְּמוּ שְׁנַתְבָּאָר, שְׁלָא דֵי בָּזָה שִׁיכְבָּדָהוּ בְּגִינוֹנִי כְּבוֹד חַצְוּנִים גְּרִידָא, אֶלָּא
צְרִיךְ שִׁיעָרִיכְוּ וַיְכַבְּדָו בְּלִבְוֹ, וְכָעֵנָן מוֹרָא שְׁוֹרֶשֶׁוּ הָוּא בְּהַכְרָה שְׁבָלָב. וּכְמוּ שָׁאָדָם
מִזְאָבָעָצָמוּ כְּמָה מְעוּלֹת טוֹבָות, בָּאוֹתָה מִידָה צְרִיךְ לְמִזְאָבָעָן בְּחַבְירָוּ, וְעַיְיָ זֶה יָבוֹא
לְהַעֲרִיכָו בְּלִבְוֹ. וְעַיְיָ שְׁכָל אֶחָד מִיּוֹשָׁרָאֵל מַכְבָּד וּמַחְשִׁיבָו בְּלִבְוֹ אֶת זָוְלָתוֹ מְגַעִים
וְיִשְׂרָאֵל לְמַעַלְתָּה "לְבָאֵחֶד", וְעַיְיָ מִשְׁנָה בְּמַאְמָר עָגָן].

וְכַיּוֹן שְׁנַתְחֹזֶק בְּכְבוֹד זָוְלָתוֹ, וְכָל בָּן יִשְׁבָה יִכְבְּד אֶת חַבְירָיו בְּלִבְוֹ, נִזְחָם
לְקַבְּלָת הַתּוֹרָה.

כ' י' ס (7) (ז' א' ח' ו' ז' ג')

לְעוּלָם לְחַתְקִים בְּלִעְדוֹ בְּאָמָר (מִשְׁלִי כט, ד)
מַלְך בְּמִשְׁפָט יַעֲמֵד אֶרֶץ, וְהָוָא אֵי מַעֲמָדִי
הָעוּלָם; וּבְשָׁעה שִׁישׁ לְמִתְהָא אַיִן דִין לְמַעַלָה
(דָבָר ה'), וּמִמְילָא פְנִים עַל יָדֵיכְךָ לְתּוֹרָה
וְעַבְדָה.

פָּרָה אֲדוֹמָה הִיא הַקָּה, פְּשָׁוט שְׁהָיָה הַכְּנָה
לְתּוֹרָה, כִּי אֵי אָפָּשָׁר לְהַשְׁגִּהָה רַק עַל
יְדֵי שְׁתָקָדָם לְהָאמֹנוֹת אָוָמָן, וּכְעֻבְדָא דָמֶס'
שְׁבָתָ פָּרָק בְּמַהְמַלְיכָן בְּהָאִי גִּזְוָא שְׁלָמָדוּ
אַלְיָחִיד בִּיתְעִיָּשׁ. וְאָמַר הַכְּתוּב מִשְׁפְּטֵי ה'
אַמְתָה זְדָקוֹן יְהֹוָה, כִּי דָזָקָא כְּשָׁלָם יְהֹוָה אָוִי
נִרְאָה אַיְקָזְדָקָו בְּאַמְתָה וְאָמַר הַכְּתוּב (חַהְלִים
יט, ח) עֲדוֹת הִי נְאָמָנה מַחְכִימָת פְּתִי — עַולְם
הַפְּרוֹז — אֵם יְשָׁמַע אָדָם עַל חַבְירָוּ דָבָר מְגֻונָה,
לֹא יְהֹוָה כָּלָל אוֹ הָוָא פְּתִי מְאָמִין לְכָל דָבָר,
וּבְעֵדוֹת הִי הַגָּנָמָה הַפְּתִי הָוָה מַתְהָפֵךְ לְהִזְוָה
חַכְם בְּלִתְיָ מְאָמִין.

כְּתִיב בְּפִרְשָׁת בְּשָׁלָח שְׁמָם לוֹחַ וּמַשְׁפָט —
פִּירְשֵׁי שְׁבָת, פָּרָה אֲדוֹמָה,
וְדִינָנִין, בְּמִרְחָה נְצָטוֹן. יְשׁוּלָמָר כִּי אֶלָּו הַמִּ
הַכְּנָה לְקַבְּלָת הַתּוֹרָה שְׁבָת כִּי לֹא כֵל
אָדָם פָּנוּי לְתָלְמָד תּוֹרָה עַל כֵן מַחְסָד ה'
וְיִרְבָּר אֵי אֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וְיִקְדַּשׁ אָוָתוֹ וְכֵרָ
אָשָׁר בָּרָא אֵי לְעַשּׂוֹת" פִּירְשָׁת הַשְּׁבָת הַמְנֻחָה
בְּנֵרָא אָלְקִים לְבָנֵי אָדָם לְעַשּׂוֹת שְׁבָוּ יִתְכֹּנוּ
צְצָמָם, כְּמוּ וַיַּעֲשֵׂה אֵת הַרְקִיעַ. וְהַקְּבָ"ה בְּרַצְנָ
וְקִדְשָׁ יּוֹם הַוְּשִׁיסְמָף טָהָרָה וְקִדְשָׁה לְבָנִי
אָדָם שְׁהָמָעֵט הַגְּלָמָד בּוֹ מַחְזִיק הַרְבָּתָה. כִּי הָ
הַצּוֹבֵד בְּכָל הַשְּׁבָעָה לְזִמְנָה שְׁבָת הַלְשָׁלִיטִים
עַצְמָמוּ. וְאָפָשָׁר זוּ הַכְּוֹנוֹנָה בְּמַאְמָר חֹזֶל (פְּשָׁחִים
קו, א) זָכָר אֵת יוֹם הַשְּׁבָת לְקִדְשׁוּ וְכִרְחָוּ עַל
הַיּוֹן, עַל דָּרְדָר שָׁאָמָרוּ חֹזֶל (בְּרָכּוֹת לה, א) יְנֵן
אֲשַׁתְגִּי לְמַעֲלִיוֹתָא וּצְרִיךְ תָּקוֹן, כִּי הַכִּי בְּמַיִ
הַאֲדָם, וְלֹהֶה גִּתְּנָה לְהַשְּׁבָת. וְקִידְמָא לֹן זְכִירָה
יְמָם שְׁבָת בְּכָל יּוֹם, הַעֲיקָר בָּהָוָה שְׁתּוֹרָה וּקִדְשָׁה
שְׁגָל בְּשָׁבָת יְעַמְדוּ לוֹ כָל יְמִי הַשְּׁבָעָה וְלֹא
חוֹלֵל בְּחֻלְל מִהְשָׁלֵם בְּשָׁבָת, וְזֹאת בְּשָׁבָת הַבָּא
עַלְיוּ יְרִגְנִישׁ יוֹתֵר מִמְהָה שְׁהָרְגִישׁ בְּשָׁבָת הַעֲכָר
וּבְאָפָן זוּ הַיִסְחִיךְ תְּמִיד שְׁלָמָה, זְהָמָה לְהַיִינָן
שָׁם מְשֻׁמְרִין אָוָתוֹ כְּרָאוּ אוֹ כָל שִׁתְיִינָן
תְּגָדֵל מַעְלוֹתוֹ.

לִגְיָנוּ פְּשָׁוט כִּי אֵי אָפָשָׁר לְתּוֹרָה לְהַתְקִיָּם
בְּנֵן אִם יְשַׁׁחַדְתָּ בֵּין בָּנִי אָדָם, וְאִי אָפָשָׁר

הַשְּׁבָת חַזָּה.
הַשְּׁמָן דָבָע לְמַדְעָה לְפָנָיו לְקִדְשָׁה
רַמְזָן זְבָא אָמָד סְלָל הַאֲכָתָה וְמַרְתָּה
סְלָל וּבְרָכָת :

ס (8)

יְסֻוד הַקָּשָׁר - גִּילְוּי אִיכְפָּתִיות

אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמַצְרִים (יט, ד)

כַּשְׁ שְׁמַצֵּינוּ בְּקִידּוֹשָׁי אִישׁ וְאִשָּׁה סְדָר מְסוּיִים - 'שִׁיחָזִים', כְּמִבּוֹאֵר בְּגָמָ'
(קִידּוֹשִׁין ב' ע"ב): "רַב מְנֻגִּיד אִמְאָן דְּמִקְדְּשׁ בְּלֹא שִׁיחָזִים", כִּי צְרִיךְ רַאשִׁית לְדַעַת עַל
מָה מְדוֹבָר - כִּי לְפָנֵי שְׁבָא הַקְּבָ"ה לִתְּנִן תּוֹרָה לִיּוֹשָׁרָאֵל, נְאָמָרוּ עַל יְדוֹ דְבָרִים שְׁהָיוּ
מְעֵין הַקְדָמָה וְהַכְנָה לְמִתְן תּוֹרָה:

"אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמַצְרִים". זֶה הַיְסֻוד שֶׁל קַבְּלָת הַתּוֹרָה.

וְלֹכְאֹורָה, מָה כָל כָּךְ חַשּׁוּב לְהַזְכִיר כִּאֵן אֵת מָה שָׁעָה הַקְּבָ"ה לְמַצְרִים?

אלא, שהדבר הגורם לאהבה בין שני אנשים - זו ההרגשה שאיכפת לשני
מוני, וזה מה שככטול אומר הקב"ה לנו: הנני מעוניין ליצור עמכם קשר, וכאריך
רואים אתם את אשר עשית לזרים - דברים שאין נראים כל יום [מים נחפכים
לדים, צפראים מקרחות בכל מקום וכו'], ואת כל זה - אומר הקב"ה - עשית
מחמת האיכפתויות שליכם, כשם שלאב איכפת כאשר ילד גדול מכח את בנו
הקטן. מAMILIA, התוצאה המוכרחת היא: "ואבא אתכם אל".

השאלה היא ג' בעשרה הדברים בכלל וענוגה
ב' הינה הזמנות שהזמין הקב"ה לאוטו
מעמיד הנדרל והנורא הדברים הם המהילים
בဟרעת שמים ואחריו היה ראי שיחיו כדי
לברא אל עצמו ועל חסידיו דרישים עמוקים

אלהים אשר לאו שכלי בני אדם במתפקיד
יעזינם להשפט על אמתם כאלו אמר אך
ישפטו הדברים הרבה והמתחלטים מסבה אחת
פשוסה בתכלית הפשיטה. ואיך נשפטו הגדיל הרוא
הראשון הגלג' ביחסיהם שם. ואם הגדיל הגלגים
בעל נשא או לא ותכלית תנועות הגלגים יעצמי
וכובתייהם ומספרם יותר התיירות שנואלו יעצמי
חמי הינו ושאר הפלוטופים בהשגתם. ואין
בן עשרות ודברות שהראו ששהוא יתרך
נמצא והב' שהוא אחד ובתיו גשם מי לא
ידע בכל אלה טפי המופת העיוני הברור
וכן שיכבד אדם את אביו ואת אמו ולא ינאי
ושלא ירצה ולא יגנוב ולא ירע את חברו
הם בלם דבריהם שהוגס מבני אדם ייעט בשלמותם
בי הינה לא חמוץ בדבריהם שום דבר מחדש
ושהשלן האנושי לא יספיק לדעתו ויצטרך
לנבוואה להוציאו אלא מצות השבת וטעה
מהודוש העלים בריאתו הראשונה. היה ראי
שייהי כל השכל לא דברים מעשיים נהוגים שתקל
שבקלים מבני אדם יטול בהם בהבטחה ראשונה.

26

ובת קול, בכוכל, מחרת ואומרת: לי [לשכינה הקדושה] איכפת מכל דבר
ודבר שעושים לכם, אבל האם גם לכם איכפת ממה שככטול עושים לי?! אם
חסרה האיכפתויות, בעצם כבר נתק הקשר. הקב"ה אינו ח"ו בבחינת 'מכונה'
שמכניסים בה מצוח ויצוא ממנה שכר כלשהו... גם אנו, כמו בוראו, צרכים
לגולות איכפתויות מהבורה יתפרק ותורתו ומצוותיו.

(1) אהיך אהיך יג, ח' - יג, יג

כאן שאלת יפה עומדת לפניינו: אין אהבה והנינה באות אחת, האם
הנינה היא תולדת אהבה, או להיפך, אהבה בא מhnina?

הרגלנו לחשוב את הנינה לתולדת אהבה, כי לאשר יאהב האדם.
יטבין לנו. אבל הסברה השנייה היא, כי יאהב האדם את פרי מעשי, בהרגישו
אשר חלק מן עצמיתו בהם הוא — אם בן היה, אשר ילד או אימן, או היה
אשר גידל, ואם צמח אשר נפטר, או אם גם מן הדומים, כמו בית אשר בנה, —
גהנו דובק למשי ידיו באהבה, כי את עצמו ימצא בהם. וכן הרואני מkor
בדברי רבותינו זכרונם לברכה בסבירה זאת השניה, כי כך שנינו במס' דרכ
ארץ זוטא (פ"ב) "אם חוץ אתה להיזדק באהבת חברך, הו נושא וננתן בטובותיו".

ואמנם בחשיבות השאלה הי"ג אומר שכונת
הטעם הנבחר האלקי הזה לא היה
ליהודים לישראלי דרישים פלוטופים וההשגות

27
(3)

הגעימות מהחוקרים בעיניהם כי הידעות ההמה
לא יביאו האדם אל הצלחה האמיתית ולהבדק
בählito ויבנו האדם במובאות העיוון ופסוקות
המhashbotot ואולי עם חסניתה לאמננות הזורות
ובבלתי אמתיותומי יתנו כל עם ה' פלוסופיט
ימה יוסיף ומה יתנו להם קניין הידיעה היא.
אבל רצח החדש ברוך הוא להשிஷם באוטו
(עם) עד שרשוי אמתות אלהו ולחסיר מלבים
הרעות המשובשות אשר נפלו בהם הפלוסופיט
בחקירותיהם כי הם עם שהוו במציאות ית'
ואחדותו ושלילת הגשות ממנהם הם כופרים
ביכולתו על שוני הטעמים ובידיעתו הדברים
הפרטיטים והאששדיים להיות קרטם היו
ובהשגתם בפרט בני אדם לסת לאיש בדרך
וכפרי מעליון והמה הנחותים צפונונים הנושכים
בפיהם ספורי התורה ייעודיה והמה הי' בעוכרי
פרעה כמו שתיבאר מכפריטות דבריו ומחשובות.
וגם בישראל היו רבים מהם מספקים בידיעת
השי' והשגתו כ"ש היה ה' בקרבונו אם אין
כי תמיד היו חוששים שהוא יתברך לגוזל
רימון לא היה משגיח בהם. ולזה דבר ויקרא
ארץ שעם היותו ה' מהויב המצאות היא
היה אלהיהם מנהיגים ... צגיח בס וכמו שראו
לבעיניהם שהוזיאם ממצרים במסות באוטות
ומותחים ואדר להם העבודת אליהם כדי
להשרישם בהשגתם וביאר להם שהוא אל קנא
וסופר עון אבות על בניים וגוי' ועשה חסד
לאלפיים לאחביו ולשומרי מצוחיו כי בוה
ונחאת אצלם שהיו לו יתרך הרבה ודברים
יחספוץ בהם יישלם שכר עליהם ודברים בהפוך
ישנא אותם ויענש עליהם זהה כלו מה של

28

6) כולם יחוירו מוערכי המלחמה, בלי הפרש, והוקשו ולז', יعن אשר תדמה
אהבתנו את פרי עבודתנו באהבת ארוטין.

אהבתה הזאת, היא אשר TABAN מhnina בלי ספק.

ראיתי מעשה, והנה הורים צערדים ראו את כל חמדת חיים בبنם
הקטן, בשעת חרום, ומלחמה פרצה במקום התו, וירחו כולם משדה המלחמה.
גיירק המקרה, אשר דואיבים הפrido בין הדבקים. והאב עס בנו נשארו לצד
האחד, והאם לצד השני. וכשה נפרד, ביגנים וגיגועים, כמה שנים. עד אשר
שפתה המלחמה והשלום שב אל מקומו. ויתוועדו יהדו בני המשפחה כולה
וישמו איש ברעהו מادر.

הנה פלא. לא יכולו לתקן את אשר חסר להם בזמננו; אהבתה האב ובנו
היתה יותר עמוקה ודבוקה, מאהבת האם והבן. היא הנינה אותו קטן, ותמצאו
גודל, ויהי בעיניה כאלו הוא אחר, — עדרין היהת מתגעגעת אחר בנה הקטן
שהנינה. אבל, זה זה רק דמיון; ואיה ווא שורש גורב? הוא, אשר האב
אמין וגידל את הילד תחתית. זהו אשר חסר לה, ושב אל האב במקומו. אהבתה
הבא מhnina היא, עברה כולה אל האב.

(4)

"וירא העם ינעו ויעמדו מרחוק" (ב', טו)

1 כתוב "בעל הטורים" על כן מתגעגעים בשעת לימוד התורה, לפי שהה

באיימה ברתת וזיע עי'.

וכו כתוב הרמ"א (או"ח סי' מה) נהגו המדקדקים להתנווע בשעה שקו דוגמת התורה שניתנה ברתת, והוסיף שם המש"ב אכן בילמוד התורה המנוג להתגעגע.

2 והנה ב"אורחות חיים" מלונייל (הלי תיתאות כי) הביא בזה טעם נוסף במדרש (בב"ר פנוי ב), התורה לא ניתנה אלא בזכות השתחוויה שנא' ויהש מרחוק" (משפטים כד, א) ומכאן שבשביל לזכות لتורה בעין השתחוויה, בעין השתחוויה דיהינו לפניהם ואר. לצדדים יעיש.

שער הפלוסוף בשום צד וצזה שלא ישא את שמו לשוא ושיש עונש רב על תגשבע לשקר שוגם זה ממה שלא יקלחו הינו בחרירותיו. ושישמרו את השם לזכרון ביראת העולם וחדרשו מה שהוא כנגד דעת הפלוסוף האומר בקדמותו והודיעם שכשכבר האדם את אביו רושתו כי גם זה הוא מפעול השגחה העלונה. הראה להם עצם השגתו על דברת בני אדם במא שבצעמו צה אותם לא חרצה לא נאך לא הגנוב לא חענה לא חמוץ. הנה בכ עשרה הדברים האלה שהשמי' הקב"ה צפויו והשורש בזיעתו ובhashgachto ותגמוליו זולתו ואבתחו המעשים הטובים ושנאותיו עזים שהן הנסות המפוזרות את התורה להיאת על תלה ונאר כטרו הפליטוטים בהם צד עיונים שהם לא יקימו הדעות האלהיתם ה. אבל ירכו בהם הceptionות. ובזה התורה ת השאלת היג':

16 ט' ג' ח' ג'

1) בספר "תורתך שעשווי" כתוב בזה לבאר מה אמרין בשעת החזאה התורה מההיכל "انا עבדך דקב"ה דסיגדנא קמיה ומקמיה" דיקר אוריות עידן ועידן" (והוא מהוזה"ק ויחלרו) וצריך ביאור היכן היא החשתוויה מפה התורה עד שאנו אומרים עליה שהיא בכל עידן ועידן, ולפי הניל מובן דיהינו מה שמתגעגעים בשעת לימוד התורה.

| יאמר יתרו ברוך ד' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה (יח'יד)

ואיתא במדרש, דגנאי הוא למשה ולס' רבוא שלא הי' מי שאמר ברוך ה' עד שבא יתרו, עי'". והקשו העולם, הלא מצינו דכל האבות הקריבו קרבנות וגם אדם הראשון ונח וגמ כל ישראל אמרו שירתם. ומפורסם התירוץ בשם התפארת שלמה צ"ל, דיתרנו הי' הראשון שאמר ברוך ד' לא על טובת עצמו אלא על הטבה הבאה לאחרים, שבעת בואם לא הי' נוגע מחותני ה' ג', צ"ל, דרש"י פירש לעיל Dunnaka יתר על שיתר פרשה בתורה של ואתה תהזה, ולאחר שנתגיר הוסיף לו אותן ר' על שמנו ונעשה יתרו, ולמה דוקא אותן ר', אלא ד"ל, דכל זמן שלא נתגיר הוא הפרשה שיתר לא נוגע לו, וליתן עצה למשה שלא להיות כ"כ קשור לעם אינו עצה הוגנת, אבל לאחר שנתגיר, א"כ גם הוא יפסיד מה שלא יכול להתקרב כל עת אל משה, וא"כ זה נוגע לו ג'כ, וא"כ נעשה יתר, שלג, ולכך נעשה יתרו ולא רק יתר, ודפחים".

וטעם ואהבת לרעך במו', הפלגה, כי לא קיבל לב האדם שיאحب את חברו כאחבותו את نفسه. ועוד, שפרק בא רב עקיבא ולמד: חייך קודמין לחיי חברך (ב' סב). אלא מוצאות התורה שיאحب חברו בכל עניין כאשר יאהב את نفسه בכל הטוב.

ויתבן בעבר שלא אמר "ואהבת את ר'עך במו'", והשווה אותו במלת לרעך, וכן: ואהבת לו במו' (פסוק לו) ו dredge, שיהיה פרושו להשווות אהבת שנייהם ברבינו.

ולא בחקמה וכיוצא בה, ואם יהה אוקבו בכלל, ייחפץ שיזכה ורעה האוקוב לו בעשר ובנקדים וכברוד גברעת ובקכמה, ולא שישראל אליו, אבל יהה חפץ בלבכו לעולם שישראל הוא יותר מפורסם בכל תוכה, וריצה הפטוח שלא תורה פחתותה רקונאה הזאת בלבו, אבל יאהב ברבות הטובה לחברו כאשר אדם עוזה לנפשו, ולא יתנו שעורין באהבה. ועל בן אמר ביהו' (שמואל-א ב' יז): כי אהבת ותשׁוּ אבָה-